

opdrachtgever Roelofs & Haase Projectontwikkeling B.V.
project ONDERZOEK NATUURWAARDEN
Veerweg Wageningen

nummer 1820-D
datum 2 februari 2009

kantoor Roermond ●
Kapellerlaan 179
Postbus 120
6040 AC Roermond
Telefoon 0475 330 271
Fax 0475 330 010
E-mail roermond@taken.nl

kantoor Arnhem ○
Sw. De Landasstraat 59
6814 DB Arnhem
Telefoon 026 443 4460
Fax 026 443 4462
E-mail arnhem@taken.nl

kantoor Tilburg ○
Ringbaan Oost 240
Postbus 181
5000 AD Tilburg
Telefoon 013 536 5760
Fax 013 542 1776
E-mail tilburg@taken.nl

eerdere datum 25.10.2007
trefwoorden natuurwaarden

© TAKEN Landschapsarchitectuur & Ecologie 2 februari 2009

Niets uit dit rapport of bijbehorende tekeningen mag worden veelevoudigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder schriftelijke vermelding van opdrachtgever en TAKEN, noch mag het zonder bronvermelding worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

	Blz.
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
2. Inventarisatie	7
2.1. Resultaten literatuuronderzoek	7
2.1.1. Algemeen	7
2.1.2. Het voornemen	7
2.1.3. Vastgelegde beschermde natuurwaarden	8
2.1.4. Verspreidingsgegevens	10
2.2. Resultaten veldonderzoek zomer 2007	11
3. Effecten en toetsing aan wetgeving	13
3.1. Te verwachten effecten	13
3.1.1. Algemeen	13
3.1.2. Inrichtingsfase	15
3.1.3. Gebruiksfase	16
3.2. Toetsing aan de wet	19
3.2.1. Stappenplan voor toetsing	19
3.2.2. Flora- en faunawet	20
3.2.3. Natuurbeschermingswet	21
4. Conclusies en aanbevelingen	25

Bijlagen

- Bijlage 1. Overzicht wetgeving en beleid
- Bijlage 2. Beschikbaarheid gegevens Natuurloket
- Bijlage 3. Stedenbouwkundig plan

Tabellen

1. Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Nederrijn (Vogelrichtlijngebied)	10
2. Gevoeligheid van Vogelrichtlijnsoorten Uiterwaarden Nederrijn voor stressfactoren	14

Figuren

1. Ligging van het plangebied	5
2. Locatie van het plangebied ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebied)	6

I. Inleiding

Opdracht, aanleiding

Roelofs & Haase Projectontwikkeling B.V. heeft Bureau Taken gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren op het terrein aan de Veerweg te Wageningen (zie figuur 1) in verband met de bouw van woningen. Ten behoeve van de verdere planvorming dienen diverse procedures te worden doorlopen. Voor de ruimtelijke onderbouw is een ecologisch onderzoek noodzakelijk. In de tweede plaats dient mogelijk in het kader van de Flora- en faunawet een ontheffingsaanvraag te worden ingediend. De Provincie Gelderland heeft aangegeven dat het nieuwbouwplan vergunningsplichtig is in het kader van de Natuurbeschermingswet. Verder dient ook aan de randvoorwaarden vanuit het provinciaal natuurbeleid te worden voldaan. Derhalve dient een ecologisch onderzoek te worden uitgevoerd, waarin de huidige natuurwaarden worden beschreven en wordt ingegaan op vereiste mitigatie en compensatie.

figuur 1: Ligging van het plangebied

Doel van het onderzoek

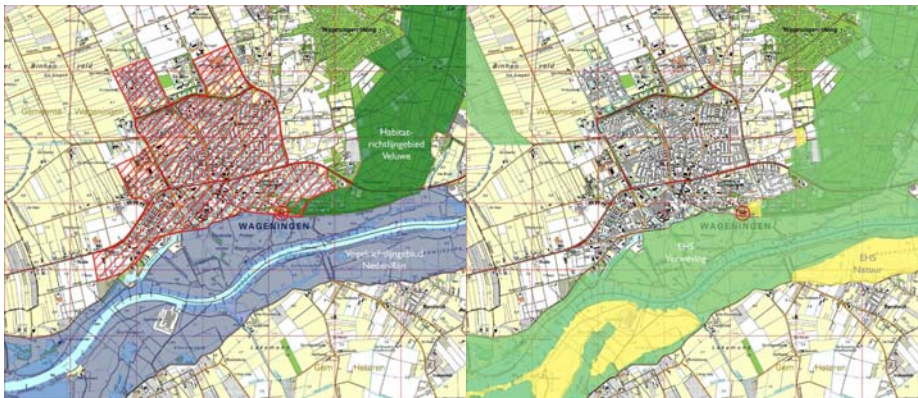
Voorliggende rapportage heeft als doel inzicht te geven in de actuele natuurwaarden (flora en fauna), een beschrijving te geven van te verwachten effecten van het voornemen op die natuurwaarden en aan te geven wat de consequenties zijn voor

de verdere planvorming.

Omschrijving van plan- en studiegebied

Onder plangebied wordt verstaan het te bebouwen perceel aan de Veerweg te Wageningen met kadastraal nummer 5148. Het te bebouwen perceel ligt langs de Veerweg aan de voet van de stuwwal (de Wageningse berg) aan de rand van het winterbed van de Neder-Rijn (Amersfoort-coördinaten $x=175/y=441$). Het perceel is bouwrijp gemaakt na afbraak van de voormalige wasserij. Op dit moment bestaat het terrein grotendeels uit open zand en is nauwelijks begroeid. Er heeft zich een ruderaal vegetatie ontwikkeld.

Bij het onderzoek is ook het omringende gebied tot een afstand van ongeveer 200 m beschouwd voor wat betreft de natuurkenmerken en natuurkwaliteit (het studiegebied). Het plangebied maakt deel uit van een beboste steilrand met daarboven grote villa's en boomrijke tuinen, aansluitend op terreinen van de landbouwuniversiteit. Het plangebied grenst aan de zuidzijde (gescheiden door de Veerweg met voetpad) aan de uiterwaard van de Neder-Rijn met de benaming Bovenste Polder. De uiterwaard kent natte ruigten, grasweiden, hooilanden, moerasbos en verlandings- en moerasvegetaties langs een strang. De uiterwaard maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur:

figuur 2.

Locatie van het plangebied ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebied)

Gezien de aard en ligging van het terrein werd ingeschat dat beschermingswaardige natuurwaarden vooral te vinden zijn binnen de soortgroepen amfibieën, reptielen en vaatplanten. Het ontbreken van bruikbare gegevens van deze soortgroepen vormde aanleiding tot een veldbezoek aan het plangebied, dat op 10 juli 2007 heeft plaatsgevonden. Daarbij zijn, zo breed mogelijk, de natuurwaarden geregistreerd. Het onderzoek heeft zich vooral gericht op waarnemingen in het plangebied en de vanuit het plangebied waarneembare soorten.

2. Inventarisatie

2.1. Resultaten literatuuronderzoek

2.1.1. Algemeen

Om ten behoeve van de toets vast te kunnen stellen of voldoende informatie voorhanden is, zijn de volgende aspecten geïnventariseerd:

- het voornemen (2.1.2),
- vastgelegde beschermde natuurwaarden (2.1.3),
- verspreidingsgegevens (2.1.4).

2.1.2. Het voornemen

Aan de Veerweg te Wageningen zullen woningen worden gebouwd met uitzicht op de uiterwaard. Figuur 3 geeft een impressie van de toekomstige situatie ter plaatse.

figuur 3: Impressie van de toekomstige situatie

Er worden twee- tot drielaagswoningen gebouwd, met daaronder een carport op maaiveldniveau; zie figuur 4 voor een detailimpressie. De maximale bouwhoogte bedraagt 12 m. De carports worden voorzien van verlichting. Langs de straat staan nu, ter hoogte van het plangebied, een tweetal lantaarnpalen. Deze blijven gehandhaafd.

figuur 4: Impressie van de toekomstige carport, bij avond/nacht

In bijlage 3 is een schets opgenomen van de toekomstige inrichting van het plangebied. Het plangebied bestaat uit een 12-tal bouwkavels.

2.1.3. Vastgelegde beschermde natuurwaarden

Het projectgebied grenst aan het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Nederrijn (landelijk gebiedsnummer 66), welke het Vogelrichtlijngebied Uiterwaarden Nederrijn en het Habitatrictlijngebied Nederrijn omvat (zie figuur 2).

Het gebied de Neder-Rijn beslaat de uiterwaarden van de Neder-Rijn tussen Renkum en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Neder-Rijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. De uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten en geïsoleerde oude riviertakken. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250

meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen.

Karakteristiek voor dit gebied is de overgang van het rivieren landschap naar de hogere gronden: de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer aan de voet van Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenzen aan het zandgebied Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Op deze overgangen komen restanten van hardhoutoibossen voor. Door kwel vanuit de rivier en vanuit hogere gronden kan het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit zijn. Een deel van de Amerongse Bovenpolder is aangewezen onder de Habitatrictlijn en bevat een hoge uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. Het is een geaccidenteerd terrein met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnundeerd worden. De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Uiterwaarden Neder-Rijn is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensd gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (bron: Gebiedendocument op website Ministerie LNV).

Omdat effecten van het voornemen op habitattypen op voorhand zijn uit te sluiten, wordt in vervolg alleen aandacht besteed aan de (vogel)soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Het Vogelrichtlijngebied kwalificeert als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (VRL) vanwege het voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van de kleine zwaan en kolgans die het gebied benutten als overwinteringsgebied en/of rustplaats. Het gebied kwalificeert tevens omdat het behoort tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden voor de kwartelkoning in Nederland. Daarnaast is het aangewezen gebied ook van betekenis voor een aantal andere vogelsoorten die er in behoorlijke aantallen voorkomen. Andere soorten van bijlage I van de VRL waarvoor het gebied van betekenis is, zijn porseleinhoen, ijsvogel (broedvogels); brandgans en nonnetje (niet-broedvogels). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als broedgebied, overwinteringsgebied en/of rustplaats zijn: fuut, aalscholver, grauwe gans, smient, krakeend, pijlstaart, slobbeend, tafeleend, kuifeend, meerkoet, kievit, grutto, wulp en oeverzwaluw (broedvogel).

De concept-instandhoudingsdoelstellingen, welke op de website van het Ministerie

van LNV zijn in te zien, zijn in tabel 1 samengevat, voor wat betreft het Vogelrichtlijngebied.

tabel 1

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Nederrijn (Vogelrichtlijngebied)

Soort	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie	Draagkracht voor sleutelpopulatie	Geschat aantal paren 1999-2003
BROED VOGELS				
porseleinhoen	uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit	> 10 paren	onvoldoende	12 in 1999
kwartelkoning	uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit	>40 paren	voldoende	21, max 32 in 2003
ijsvogel	behoud en omvang kwaliteit	>5 paren	onvoldoende	5 in 1994
oeverzwaluw	behoud en omvang kwaliteit	>80 paren	voldoende	max 877 in 2000, min 43 in 2002
NIET-BROED VOGELS				
fuut	behoud en omvang kwaliteit	gem 80 vogels	geen uitspraak	onbekend
aalscholver	behoud en omvang kwaliteit	gem 130 vogels	geen uitspraak	onbekend
kleine zwaan	behoud en omvang kwaliteit	gem 20 vogels	geen uitspraak	van intern. Betek.
kolgans	behoud en omvang kwaliteit	gem 2.900 vogels	geen uitspraak	1,3% Nederl. Pop.
grauwe gans	behoud en omvang kwaliteit	gem 880 vogels	geen uitspraak	1% Nederl. Pop.
smient	behoud en omvang kwaliteit	gem 2.400 vogels	geen uitspraak	0,5% Nederl. Pop.
krakeend	behoud en omvang kwaliteit	gem 50 vogels	geen uitspraak	onbekend
pijlstaart	behoud en omvang kwaliteit	gem 10 vogels	geen uitspraak	onbekend
slobeend	behoud en omvang kwaliteit	gem 50 vogels	geen uitspraak	onbekend
tafeleend	behoud en omvang kwaliteit	gem 100 vogels	geen uitspraak	onbekend
kuifeend	behoud en omvang kwaliteit	gem 630 vogels	geen uitspraak	onbekend
nonnetje	behoud en omvang kwaliteit	gem 5 vogels	geen uitspraak	onbekend
meerkoet	behoud en omvang kwaliteit	gem 1.700 vogels	geen uitspraak	onbekend
kievit	behoud en omvang kwaliteit	gem 1.400 vogels	geen uitspraak	onbekend
grutto	behoud en omvang kwaliteit	gem 60 vogels	geen uitspraak	onbekend
wulp	behoud en omvang kwaliteit	gem 100 vogels	geen uitspraak	onbekend

Op dit moment is er nog geen beheersplan opgesteld voor dit Natura 2000-gebied. Wel is er een ontwerp-vergunningsbesluit, dat momenteel in inspraak is. Dit betekent dat de instandhoudingsdoelen nog niet formeel vastgelegd zijn.

2.1.4. Verspreidingsgegevens

Archiefonderzoek is alleen zinvol indien er in het verleden inventarisaties in het projectgebied of de directe omgeving zijn uitgevoerd. Het is niet bekend of er van

het projectgebied zelf systematisch natuurgegevens verzameld zijn. Blijkens de gegevens van het Natuurloket (zie bijlage 2) is het kilometerhok, waarvan het projectgebied deel uitmaakt (slechts een zeer klein deel), vrij goed onderzocht. Opvallend is de rijkdom aan broedvogels, met in totaal 105 soorten, waarvan 27 Rodelijstsoorten. Dit is te verklaren uit de diversiteit aan biotopen binnen het betreffende kilometerhok, met overgangen van hoog naar laag, van voedselarm naar voedselrijk, droog naar nat, bosrijk naar waterrijk etcetera. Deze rijkdom aan gradiënten leidt ook tot een veelheid aan andere soorten. Van bijvoorbeeld amfibieën en reptielen zijn ook een paar Habitatrictlijnsoorten aangetroffen. Hierbij zal het vermoedelijk gaan om soorten als kamsalamander, rugstreeppad en ringslang; de kamsalamander en rugstreeppad behoren tot de soorten waarvoor de uiterwaarden ook aangemeld zijn in het kader van de Aanwijzing tot Speciale Beschermingszone onder de Europese Habitatrictlijn. Van de zoogdieren is één habitatrictlijnsoort aangetroffen, waarbij het hoogstwaarschijnlijk een vleermuissoort betreft. Overigens zijn in dit bosrijke gebied meerdere soorten vleermuizen te verwachten. Vermoedelijk zijn vleermuizen slechts fragmentarisch onderzocht. Gezien het geringe aandeel van het projectgebied van het totale kilometerhok, is er vanaf gezien gegevens via het Natuurloket op te vragen. Wel zijn mondelinge mededelingen van omwonenden en betrokkenen in acht genomen en geverifieerd tijdens de veldbezoeken (aanwijzingen van genoemde soorten in de zin van de aanwezigheid van geschikt biotoop, sporen en daadwerkelijke waarnemingen van deze soorten).

2.2. Resultaten veldonderzoek zomer 2007

Het veldbezoek op 10 juli 2007 vond zowel overdag als 's avonds plaats. In de avonduren is gezocht naar vleermuizen met behulp van een bat-detector.

Het veldbezoek heeft een goede indruk opgeleverd van de flora en fauna in en direct rond het gebied. Algemene constatering is dat het terrein zelf uiterst arm is aan flora en fauna. Natuurwaarden zijn geheel geconcentreerd aan de noordrand van het terrein. Het terrein wordt feitelijk niet gebruikt als foerageergebied, tijdelijk verblijf, doorgangzone of als voortplantingsgebied voor fauna.

Vaatplanten

Langs de Veerweg staan enkele bomen: plataan en bolesdoorn. Zoals gezegd is het terrein zelf uiterst arm aan plantensoorten (kruiden). Bijzondere of beschermde plantensoorten zijn niet waargenomen.

Zoogdieren

Het plangebied is wellicht van belang als uitloophet gebied van enkele algemene zoogdiersoorten, die zich tot nabij de villa's en bebouwing op de Wageningse berg ophouden, bijvoorbeeld konijn, vos en kleine marterachtigen als bunzing en hermelijn. Van marterachtigen zijn geen waarnemingen bekend, maar aangenomen mag worden dat deze soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen of foerageren. De eekhoorn (soort van bijlage 2 AmvB Flora- en faunawet) is volgens de beschikbare gegevens meerdere malen waargenomen op de Wageningse berg, maar niet in het plangebied.

De beboste helling van de Wageningse berg is geschikt als jachtgebied voor vleermuizen vanuit kolonies en zomerverblijfplaatsen in de omgeving. Tijdens het veldbezoek werd met name rosse vleermuis waargenomen. Vleermuizen vallen onder het zwaarste beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Het plangebied zelf wordt niet benut door vleermuizen, aangezien er geen geschikte biotopen zijn.

Broedvogels

Er zijn heel veel waarnemingen van vogels voor km-hok 175-441 (vergelijk bijlage 2 en §2.1.4). Aan de noordrand van het plangebied langs het Bergpad werd een ooievaar op het nest met 2 jongen gezien. In het bos en beboste delen op de Wageningse berg komen uiteraard bosvogels voor waaronder soorten als boomklever, bosuil, appelvink en algemene soorten zoals merel en heggemus. Het ontbreken van groen in het plangebied betekent dat bos- en struweelvogels er nu niets te zoeken hebben.

Amfibieën en reptielen

De omgeving van het plangebied vormt een geschikt landbiotoop voor amfibieën en reptielen. Zowel aan de noordrand langs het Bergpad als in de uiterwaard werd tijdens het veldbezoek de ringslang gezien. Ook de ringslang valt onder het zwaarste beschermingsregime van de FfW. Het plangebied ligt tussen belangrijke leefgebieden van de ringslang in, namelijk het winterbed van de rivier en de zuid-geëxponeerde helling van de stuwwal. De uiterwaard biedt voedsel voor ringslangen (vis, amfibieën) en de helling fungeert als winterbiotoop en biedt gelegenheid voor zonnen. De uiterwaard bij de Veerweg werd in juli 2007 bewoond door de groene kikker (meer dan 50 exemplaren).

Ongewervelden

Voor dagvlinders en sprinkhanen is de omgeving van het plangebied van redelijk belang. Gezien zijn: atalanta, dagpauwoog, grote groene sabelsprinkhaan en bramesprinkhaan.

3. Effecten en toetsing aan wetgeving

3.1. Te verwachten effecten

3.1.1. Algemeen

De effecten als gevolg van de bouw van woningen en het uiteindelijke gebruik en beheer worden per soortgroep beschreven. Er kan onderscheid worden gemaakt in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten doen zich alleen voor in de aanlegfase en betreffen vrijwel uitsluitend verstoring door geluid. De belangrijkste permanente effecten zijn de vernietiging van biotoop binnen het plangebied en mogelijke verstoring (lichthinder) voor het aangrenzende Natura 2000-gebied. De mogelijke effecten op laatstgenoemd gebied zijn bepaald aan de hand van de 'Effectenindicator' (zie www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)¹. Voor het onderhavige geval is alleen groep 4 relevant.

- Groep 1. Achteruitgang kwantiteit van habitatype en leefgebied. Hierbij gaat het om verlies aan leefgebied (1).
- Groep 2. Achteruitgang kwaliteit van habitatype en leefgebied: chemische factoren, namelijk verzuring (2), vermesting (3), verzoeting (4), verzilting (5) en verontreiniging (6).
- Groep 3. Achteruitgang kwaliteit van habitatype en leefgebied: fysische factoren, namelijk verdroging (7), vernatting (8), verandering stroomsnelheid (9), verandering overstromingsfrequentie (10) en verandering dynamiek substraat (11).
- Groep 4. Achteruitgang kwaliteit leefgebied: verstorende factoren, namelijk: geluid (12), licht (13), trillingen (14), verstoring door mensen (15; bijvoorbeeld recreanten) en mechanische effecten (16; bijvoorbeeld betreding)
- Groep 5. Achteruitgang kwaliteit leefgebied: ruimtelijke factoren, namelijk barrièrewerking (17) en versnippering (18).
- Groep 6. Introductie of uitbreiding van gebiedsvreemde of genetisch gemodificeerde soorten. Verbreiding van planten en diersoorten (19) wordt als een storende factor ervaren als zij op grond van de natuurlijke en/of oorspronkelijke verspreiding in een gebied niet voorkomen.

¹ Broekmeyer, M.E.A. (red.) 2006. *Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren*. Alterra-rapport 1375, Wageningen.

Gevoeligheid soorten

Om een indruk te krijgen van de sleutelfactoren die gevolgen hebben voor de staat van instandhouding van Natura 2000-soorten, is met behulp van de effectenindicator voor de soorten van de Uiterwaarden Nederrijn nagegaan in hoeverre deze gevoelig zijn voor stressfactoren. De relevante stressfactoren zijn in dit geval geluid (met name tijdens bouwwerkzaamheden), licht (permanent effect) en trilling (ook alleen tijdens bouw). In tabel 2 is dit weergegeven¹.

tabel 2

Gevoeligheid van Vogelrichtlijnsoorten Uiterwaarden Nederrijn voor stressfactoren

Toelichting gebruikte afkortingen: G = gevoelig, NG = niet gevoelig, ZG = zeer gevoelig

Soort	Stressfactor		
	geluid	licht	trilling
aalscholver	NG	G	NG
fuut	NG	G	NG
grauwe gans	NG	G	NG
grutto	G	G	NG
ijsvogel (broedvogel)	NG	G	NG
kievit	NG	G	NG
kleine zwaan	NG	G	G
kolgans	NG	G	NG
krakeend	NG	G	NG
kuifeend	NG	G	NG
kwartelkoning (broedvogel)	NG	G	NG
meerkoet	NG	G	NG
nonnetje	NG	G	NG
oeverzwaluw (broedvogel)	NG	G	ZG
pijlstaart	NG	G	NG
porseleinhoen (broedvogel)	NG	G	NG
slobeend	NG	G	NG
smient	NG	G	NG
tafeleend	NG	G	NG
wulp	G	G	NG

Voor wat betreft de VRL-soorten blijken de factoren geluid en trilling nauwelijks een

¹ De factoren verontreiniging en versnippering worden wel genoemd als relevante factoren. Deze zijn weggelaten op basis van de kwantificering van de groepen effectrelaties.

rol te spelen. Voor de soorten waarvoor dit wel een belangrijke stressfactor is, grutto, oeverzwaluw en wulp, geldt dat dit effect alleen tijdens het broedseizoen aan de orde is.

3.1.2. Inrichtingsfase

Vaatplanten

Met het bouwrijp maken van het terrein zullen bestaande groeiplaatsen van planten verdwijnen. Er zijn ter plaatse of grenzend aan het plangebied geen wettelijk beschermde soorten aangetroffen.

Zoogdieren

Met het bouwrijp maken van het plangebied wordt het leefgebied van (kleine) zoogdieren die aanwezig zijn op de Wageningse Berg enigszins, maar niet significant, verkleind. Groen en dekking ontbreken op dit moment in het plangebied. In de directe omgeving zijn voldoende uitwijkmogelijkheden en de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten is niet in het geding.

Bij gebruik van sterke lichtbronnen (bouwlampen; tijdelijk effect) op het terrein kunnen foeragerende en/of migrerende dieren gedesoriënteerd raken. Gezien de groene omgeving is de kans hierop echter zeer klein.

Zoals in §2.2 is opgemerkt, is het plangebied niet van belang voor vleermuizen, zodat het effect op deze soortgroep nihil is.

Broedvogels

In de directe omgeving kunnen territoria aanwezig zijn van gevoelige soorten, bijvoorbeeld de groene specht. Het plangebied zelf ligt in de periferie van dergelijke territoria. Nestplaatsen van gevoelige soorten komen niet binnen het plangebied zelf voor.

Bij uitvoer van werkzaamheden in het broedseizoen is een verstoring van broedvogels in de omgeving (Natura 2000-gebied) door geluid, trillingen of licht denkbaar. Een van de huidige broedvogels vlakbij het plangebied is de ooievaar. Van de ooievaar is algemeen bekend dat deze jarenlang en succesvol kan broeden in bewoond gebied. Aangenomen mag worden dat de hinder van bouwactiviteiten gering zal zijn en niet significant is voor de populatie van de desbetreffende soort. Ook voor de overige soorten, zoals genoemd in tabel 2, zullen de effecten van de bouwactiviteiten min of meer verwaarloosbaar zijn, mits sterke trillingen veroorzakende werkzaamheden, zoals aanbrengen van funderingen, buiten het broedseizoen plaatsvinden.

Buiten het broedseizoen zijn er in het geheel geen negatieve effecten te verwachten, aangezien er voor vogels voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar de directe omgeving om te foerageren en het plangebied thans ook nauwelijks een functie als

foerageergebied heeft.

Amfibieën en reptielen

Op dit moment zijn er geen geschikte biotopen aanwezig voor amfibieën en reptielen. Voor ringslangen migrerend tussen stuwwal en rivierengebied vormt het plangebied door gebrek aan schuilmogelijkheid nu een hindernis. Tijdens de bouw kunnen tijdelijk schuilplaatsen ontstaan voor amfibieën en ringslang vanwege op het terrein aanwezige bouw materiaal, schafte e.d. waaronder dieren zich kunnen schuilhouden. Indien hier geen rekening mee wordt gehouden, kunnen dieren onbedoeld worden gedood.

Ongewervelden

Er zijn onder de aangetroffen vlinders en sprinkhanen geen beschermde soorten op grond van de Flora- en faunawet. Er zijn enkele zeer algemeen voorkomende soorten aangetroffen. Het verdwijnen van biotopen voor deze soorten heeft geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de betreffende populaties, aangezien er voldoende alternatieven in de directe omgeving zijn.

3.1.3. Gebruiksfase

Vaatplanten

In de huidige situatie heeft het gebied geen bijzondere ecotopen met groeiplaatsen van beschermde planten. Door het voornemen zal in beperkte mate openbaar groen terugkomen. Ook worden er tuinen ingericht. Het ligt niet in de verwachting dat er bijzondere groeiplaatsen zullen ontstaan.

Zoogdieren

Voor kleine zoogdieren zal het terrein na inrichting tot woonbestemming weer in beperkte mate geschikt zijn als foerageergebied (bermen van wegen; tuinen, openbaar groen) en voor enkele soorten ook als vestigingsgebied (mol, muizen).

Broedvogels

Na bebouwing komt bij aanleg van beplanting in de ruime tuinen ruimschoots broedgelegenheid van soorten van tuinen en parklandschap. Dergelijk biotoop en bijbehorende soorten zijn algemeen.

Vogels van het Natura 2000-gebied

Er dient te worden ingegaan op mogelijke lichthinder voor vogels in het aangrenzende Natura 2000-gebied Uiterwaarden Nederrijn; zie tabel 1 voor de betrokken soorten en tabel 2 voor de gevoeligheid van deze soorten.

De vraag dient te worden gesteld welke veranderingen optreden in de verlichting binnen het plangebied en welke effecten deze veranderingen zullen hebben op de vogels van het Natura 2000-gebied.

In §2.1.2 is ingegaan op de voorgenomen verlichting. Aangegeven is dat de carports op maaiveldhoogte van verlichting zullen worden voorzien. Thans staan langs de straat lantaarnpalen. Deze blijven gehandhaafd. Er zal dus extra verlichting optreden als gevolg van de carports. De woonkamers zullen uiteraard ook licht uitstralen in de avonduren. Doorgaans gaat het hierbij om zwakke lichtbronnen, terwijl vaak ook gordijnen worden toegepast. De effecten hiervan zijn alleen op korte afstand merkbaar en daarom voor wat betreft de Vogelrichtlijnsoorten te verwaarlozen (zie onder).

Door Alterra¹ is onderzoek gedaan naar de effecten van lichtuitstraling van het nabijgelegen nieuwbouwplan 'Rustenburg'. Hierbij is vooral gekeken naar de effecten op porseleinhoen en kwartelkoning; beide soorten broeden in de Bovenste Polder onder Wageningen, het gebied aan de overzijde van de Veerweg. Beide soorten zijn ook juist in de nacht actief. Verder is aandacht besteed aan zangvogels als kleine karekiet en rietgors, die ook in dit gebied broeden.

Door Alterra is geconstateerd dat de straatverlichting langs de Veerweg in de huidige situatie² reeds een sterk versturend effect heeft. De heldere en schelle lampen zijn tegen de donkere achtergrond achter die weg tot op een afstand van vele honderden meters (tot meer dan 1 km) hinderlijk (d.w.z. psychisch en fysiek de aandacht trekkend en daardoor afleidend-desoriënterend) goed zichtbaar. Ook is gekeken naar het lichteffect van bestaande woningen langs de Veerweg. Ook hierbij constateert Alterra dat de uitstraling van de interieurverlichting van de woningen tegen de uiterwaard aan de Veerstraat en de bestaande hoogbouw Rustenburg volledig wordt 'overschaduw'd' door de daar aanwezige straatverlichting.

Uit de gegevens over de aanwezigheid van vogels in het uiterwaardgebied langs de Veerweg leidde Alterra overigens af, dat zich tot kort voor het onderzoek nog broedgevallen van kwartelkoning en porseleinhoen hadden voorgedaan vlak langs de behoorlijk verlichte Veerweg. Dit wijst op een vrij grote tolerantie ten opzichte van licht van deze soorten.

De maximale bouwhoogte van de appartementen is 12,1 m; dit is ca. 4 m lager dan de appartementen in Rustenburg uit het onderzoek van Alterra. De verlichting van de woningen zal uitstralen naar de uiterwaard.

¹ Molenaar, J.G., D.A. Jonkers & F.G.W.A. Ottburg. 2005. *Mogelijke effecten van verlichting vanuit Rustenburg op kwalificerende en andere vogelsoorten in de Bovenste Polder onder Wageningen*. Alterra-rapport 1237. Wageningen.

² Dit betrof de situatie in 2005; het is niet bekend of de straatlantaarns in de afgelopen drie/vier jaar zijn aangepast, naar aanleiding van het onderzoek van Alterra.

Aangenomen wordt dat de verlichting van de carports het grootste effect zal hebben. Deze verlichting blijft de hele nacht aan; door de opvallende helderheid en zonder afscherming zullen de lichtbronnen tot op grote afstand (ten minste tot op honderden meters) ver in de uiterwaard zichtbaar zijn, de aandacht trekken en afleiden, zoals dit door Alterra wordt geconcludeerd voor de verlichting in het trappenhuis van de geplande appartementen op Rustenburg.

De auteurs onderscheiden de volgende typen effecten en geven daarbij een inschatting van de risico's:

- a) Ontregeling van de biologische ritmen: risico voor de beide genoemde soorten is gering.
- b) Ontregeling van de oriëntatie; bij grutto's heeft verlichting een afstotende werking op de dichtheid van broedparen; het effect op kwartelkoning en porseleinhoen is onbekend.
- c) Het ontwijken van door licht beïnvloedde nestplaatsen; hiervoor zijn geen aanwijzingen in de literatuur te vinden, het risico wordt daarom verwaarloosbaar geacht.

De conclusies ten aanzien van kwartelkoning en porseleinhoen zijn dat er geen onderzoek bekend is naar de invloed van verlichting op beide soorten, waardoor geen wetenschappelijk echt "harde" uitspraken gedaan kunnen worden over mogelijke effecten van de verlichting van de te bouwen appartementencomplexen op de locatie Rustenburg op deze soorten. Veiligheidshalve en naar analogie van wat aangaande die invloed bekend is uit onderzoek aan de grutto als gidssoort voor open terrein, wordt niet uitgesloten dat beide soorten gevoelig zijn voor de invloed van verlichting en die mijden. Daarbij wordt nog als kanttekening opgenomen dat het broeden van deze soorten ondanks de verlichting aan de Veerweg er op wijst dat de kwaliteit van het gebied dermate groot is, dat lichthinder wordt geaccepteerd.

Voor de voorgenomen bouw van de huizen langs de Veerweg in het plangebied, kan naar analogie van het onderzoek van Alterra worden geconcludeerd dat de verlichting vanuit de woonkamers slechts een gering effect zullen hebben en zeker geen significant negatief effect zullen hebben. Het eventuele effect zal volledig schuilgaan achter het effect van de felle straatverlichting. Van de verlichting in de carports zal ook een verstrend effect uitgaan; dit is echter gemakkelijk te neutraliseren door beschermkappen toe te passen. Al met al wordt geconcludeerd dat de effecten van de verlichting niet significant negatief zullen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een gering verstrend effect kan niet worden uitgesloten, maar dit zal geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de populaties van kwartelkoning, porseleinhoen en overige kwalificerende soorten, gezien de eerder getoonde tolerantie van deze soorten voor de verlichting langs de Veerweg.

Amfibieën en reptielen

Na de bouw kan het leefmilieu verbeteren door de inrichting en het beheer van de particuliere tuinen, maar hiervoor bestaat uiteraard geen waarborg. De in de omgeving huizende dieren uit deze groep zullen verder geen hinder ondervinden tijdens en na de bouw.

Er is door Alterra in bovengenoemd rapport ook gekeken naar de effecten van de verlichting op rugstreeppad en ringslang in de uiterwaarden. Daarbij is geconcludeerd dat er te weinig gegevens voorhanden zijn om wetenschappelijk "harde" conclusies te trekken. De effecten van lichtverstoring op amfibieën en reptielen worden als gering ingeschat.

Ongewervelden

Voor dagvlinders ontstaan nieuwe biotopen doorde aanleg van openbaar groen binnen het plangebied en ook in de tuinen. De verwachting is dat het gebied in de toekomst door meer variatie in en aanbod aan waardplanten meer geschikt zal zijn voor vlinders dan nu het geval is.

3.2. Toetsing aan wetgeving en beleid

3.2.1. Stappenplan voor toetsing

Bij de toets wordt in grote lijnen het volgende stappenplan gevolgd:

- a) Inzicht krijgen welke informatie wettelijk relevant is.
- b) Er wordt vastgesteld of er voldoende gegevens aanwezig zijn om de toets gefundeerd uit te kunnen voeren.
- c) Bepaald wordt of en wanneer op basis van de thans beschikbare gegevens er sprake is van ontheffings- en vergunningplicht.
- d) Indien hiervan sprake is, wordt aangegeven hoe dit eventueel kan worden voorkomen door een alternatief te ontwerpen, waarbij geen verbodsbepalingen overtreden worden.
- e) Indien het niet lukt een dergelijk alternatief te vormen, wordt aangegeven op welke wijze er mitigatie en/of compensatie kan plaatsvinden.
- f) Er wordt aangegeven wat het vervolgtraject is, bijvoorbeeld een extra veldinventarisatie.
- g) Aangegeven wordt wat het kritieke pad met betrekking tot de doorlooptijden is (tijdstraject).
- h) Er wordt een inschatting gedaan of er zicht is op het verkrijgen van een ontheffing (FFW) en/of vergunning (NbW).

3.2.2. Flora- en faunawet

a. Welke informatie is wettelijk relevant ?

Gelet op de verkregen informatie over verspreidingsgegevens is wettelijk relevante informatie of er:

- voldoende bekend is over de effectrelaties of de dosis-effectrelaties;
- voldoende bekend is over het gebruik;
- voldoende informatie is over de vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels en of deze gegevens valide en actueel zijn.

b. Voldoen de gegevens ?

Gebleken is dat voor de onderhavige studie een drietal storende factoren van belang zijn: verlies van leefgebied en tijdens de inrichtingsfase, verstoring door geluid en licht. Voor wat betreft de relevante soorten c.q. soortgroepen gaat het alleen om broedvogels en kleine zoogdieren. De bekendheid over dosis-effectrelaties en ook over de aanwezigheid van soorten uit beide soortgroepen is voldoende om de effecten van het voornemen te kunnen beschrijven.

c. Is er ontheffingsplicht ?

Er zijn binnen het plangebied geen vaste rust- of verblijfplaatsen van streng beschermde soorten aangetroffen. Ook worden dergelijke plaatsen buiten het plangebied niet door het voornemen beïnvloed. Er is geen ontheffingsplicht, mits er op wordt toegezien dat er zicht tijdens de bouw binnen het plangebied geen amfibieën en reptielen (met name ringslang en rugstreeppad) gaan vestigen. Eventuele verplaatsing van dieren is alleen toegestaan indien een ontheffing is verleend. Bovendien is het voorzorgsbeginsel (artikel 2) van kracht. Het is daarom aan te bevelen bij de bouw een raster met fijn gaas toe te passen en/of het betrokken personeel te instrueren op de kans op aanwezigheid van de ringslang en hoe te handelen (zie onder punt e).

d. Alternatief waarbij geen ontheffingsplicht geldt

Voor het huidige bouwplan bestaat geen ontheffingsplicht. Daarom hoeft er ook geen alternatief te worden onderzocht.

e. Mitigatie en compensatie

Uit het onderzoek blijkt dat het bestaande biotoop vrijwel ongeschikt is voor veel planten en dieren en geheel zal gaan plaatsmaken voor bebouwing met tuinen. Van een biotoopverlies is daarmee eigenlijk geen sprake.

De in de omgeving aanwezige zoogdieren en broedvogels ondervinden tijdelijke verstoring. Verstoring vindt plaats door geluid en/of trillingen tijdens de aanlegfase (bouwrijp maken terrein, fundering en overige bouwwerkzaamheden). Deze

verstoring beïnvloedt vooral broedvogels en zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied. Het is raadzaam activiteiten die sterke trillingen of geluid veroorzaken niet in het broedseizoen te laten plaatsvinden, gezien de mogelijk negatieve gevolgen voor in de nabijheid broedende vogels.

Lichtverstoring naar de omgeving (bijvoorbeeld bouwlampen) dient te worden vermeden door er voor te zorgen dat lichtstralen naar binnen toe worden geconcentreerd.

Aannemer en bij de bouw betrokken personeel dienen te worden geïnformeerd, hoe te handelen bij het eventueel aantreffen van slangen. Op grond van de Flora- en faunawet is hier in ieder geval een zorgplicht aan de orde. Een raster met dicht gaas rondom de bouwplaats kan het binnendringen van reptielen voorkomen.

Er worden geen vaste rust- en verblijfplaatsen van streng beschermde soorten weggenomen of verstoord. Compensatieplicht is dan ook niet aan de orde.

f. Vervolgtraject

Er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

g. Kritieke pad

Alleen bij bouwwerkzaamheden welke een sterk geluidseffect hebben, dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen (tussen half maart en half augustus). Hier dient bij de planning van de werkzaamheden rekening mee te worden gehouden.

h. Kan een ontheffing worden verkregen ?

Er is geen ontheffingsplicht, zie onder punt c.

3.2.3. Natuurbeschermingswet

a. Welke informatie is wettelijk relevant ?

Gelet op de verkregen informatie over verspreidingsgegevens is de volgende informatie wettelijk relevant:

- is er voldoende bekend over de effectrelaties of de dosis-effectrelaties?
- is er voldoende bekend over het gebruik?
- wat zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen van de relevante Vogelrichtlijnsoorten (zie tabel 1) en zijn deze gegevens valide en actueel?
- is er in de inrichtings- en/of gebruiksfase sprake van storende werking op het Natura 2000-gebied (externe werking)?

b. Voldoen de gegevens ?

Uit de gegevens van de 'Effectenindicator' (§3.1.1) is gebleken dat er in principe

voldoende kennis bestaat over de effecten van de relevante storende factoren, met name geluid, licht en trillingen. Verder is er voldoende bekend over de aard van de ingreep, met name in welke mate verlichting wordt toegepast. Ook is er voldoende informatie over de aanwezigheid van Vogelrichtlijnsoorten in de nabijheid van het plangebied. Zie hiervoor de informatie uit het onderzoek door Alterra naar de effecten van de woonwijk 'Rustenburg' (noot 1, pag. 17).

c. Is er vergunningplicht ?

Op grond van voorgaande effectbeoordeling (zie §3.1.3) kan geconcludeerd worden dat vergunningplicht aan de orde is. Er kan immers niet worden uitgesloten dat er negatieve effecten op het naastgelegen Natura 2000-gebied plaats zullen vinden. Het betreft hierbij de gevolgen van lichthinder voor de Vogelrichtlijnsoorten. Wel kan gesteld worden, dat er geen significant negatieve effecten zullen optreden. Er zal alleen sprake zijn van een licht verstoring, die bovendien vrij gemakkelijk te mitigeren is (zie onder punt e).

d. Alternatief waarbij geen vergunningplicht geldt

Er is geen alternatief denkbaar dat in het geheel geen effecten heeft op het Natura 2000-gebied, aangezien de bouw van woningen altijd tot lichtuitstraling zal leiden.

e. Mitigatie en compensatie

De belangrijkste mitigerende maatregel betreft het afschermen van de lampen in de carports, zodat er geen lichtuitstraling naar de uiterwaarden aan de overzijde van de Veerweg (Bovenste Polder van Wageningen) toe plaatsvindt. Hierdoor blijft de verlichting vrijwel beperkt tot de carports zelf en zullen de lampen/lichtbronnen niet meer of slechts op zeer korte afstand in het uiterwaardgebied zichtbaar zijn.

Er zijn geen mitigerende maatregelen denkbaar voor lichtuitstraling van woningen, aangezien de wijze van licht in woonkamers niet voorgeschreven kan worden. Verder is het effect van lichtuitstraling uit woonkamers voor het Natura 2000-gebied ook min of meer verwaarloosbaar.

Indien de bestaande lantaarnpalen sinds het onderzoek van Alterra nog niet zijn aangepast, verdient het aanbeveling dit alsnog te doen (zie blz. 37 van het Alterra-rapport, noot 1 pag. 13 boven).

f. Vervolgtraject

Het vervolgtraject betreft het aanvragen van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet bij het bevoegd gezag (Provincie Gelderland). Deze vergunning zal ook nodig zijn in het kader van de RO-procedure.

g. Kritieke pad

Voor het verkrijgen van de vergunning geldt een wettelijke beslittermijn van 13

weken. Op grond van de NbW artikel 42 lid 2 kan Gedeputeerde Staten besluiten deze termijn met een periode van 13 weken te verlengen. Daarom dient voor de procedure voor het verkrijgen van een vergunning met minimaal 4 maanden gerekend te worden.

h. Kan een vergunning worden verkregen ?

Aangezien de te verwachten effecten op het Natura 2000-gebied niet significant negatief zullen zijn en door mitigerende maatregelen sterk te reduceren zijn, is wel te verwachten dat een vergunning verkregen zal worden, zonder dat een nadere passende beoordeling noodzakelijk is.

4. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Van het plangebied kan op grond van het voorliggende onderzoek worden geconcludeerd dat het momenteel nauwelijks geschikt is als leefgebied voor beschermde soorten planten en dieren. Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van op grond van de Flora- en faunawet streng beschermde soorten aangetroffen. Er is geen ontheffing nodig op grond van de Flora- en faunawet, mits het terrein soortenvrij gehouden wordt, met name het voorkomen dat schuilplekken ontstaan voor amfibieën en reptielen. Een raster met fijn gaas kan het binnendringen van deze soorten voorkomen.

De directe omgeving maakt wel deel uit van het leefgebied van de hier bedoelde soorten, met name vogels, vleermuizen en ringslang. De effecten van het planvoornemen op deze dieren zijn verwaarloosbaar.

Aangezien het plangebied grenst aan het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Nederrijn en negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet uit te sluiten zijn, dient een vergunning te worden aangevraagd in het kader van de Natuurbeschermingswet. Er is sprake van een gering verstorend effect als gevolg van lichtuitstraling, maar significant negatieve effecten zijn niet te verwachten, zodat een passende beoordeling niet hoeft plaats te vinden. Indien adequate mitigerende maatregelen getroffen worden, met name het afschermen van voorgenomen verlichting van de carports, zijn de effecten nagenoeg verwaarloosbaar.

Aanbevelingen

1. In het kader van de algemene zorgplicht ex art. 2, dienen voor de aanwezige diersoorten gepaste voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen, bijvoorbeeld tijdig verwijderen van weinig mobiele dieren vanuit het terrein om het doden ervan te voorkomen. De meest geschikte periode daarvoor is september-oktober.
2. Aanbevolen wordt om de aannemer en het bouw personeel attent te maken op de kans op het aantreffen van de ongevaarlijke ringslang en bij aantreffen gelegenheid te geven tot vluchten. Voor het verplaatsen van dieren is een aanvraag voor ontheffing nodig. Daarom wordt in overweging gegeven om rondom het bouwterrein te voorzien in een raster met dicht gaas om binnendringen van reptielen te voorkomen.
3. Mitigatie van eventuele verstoring van in de buurt broedende vogels wordt gerealiseerd door aanlegwerkzaamheden die veel geluid c.q. trillingen produceren te laten plaatsvinden buiten het broedseizoen (medio maart tot

medio augustus). Lichtbundels van toekomstige lichtbronnen op het terrein moeten niet naar buiten het gebied gericht zijn.

Bijlage I. Overzicht wetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet (FFW) stelt (artikel 2):

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden geveegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geveegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Het is verboden:

- planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

Vrijstelling of ontheffing

Op grond van artikel 75 van de FFW kan voor bepaalde, bij wet verboden handelingen (zie artikelen 8 t/m 12), ontheffing worden verleend. In de huidige FFW zijn de voorwaarden voor ontheffingverlening direct ontleend aan de Habitat- en Vogelrichtlijn. Er is in februari 2005 een *Algemene Maatregel van Bestuur artikel 75* van kracht geworden, die de ontheffingverlening meer afstemt op de mate waarin soorten in hun voortbestaan bedreigd zijn.

Met het van kracht worden van de AMvB geldt een vrijstellingsregeling voor de volgende drie categorieën van activiteiten:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er worden drie regimes onderscheiden. Voor elk regime geldt dat geen afbreuk mag worden gedaan aan een gunstige staat van instandhouding.

1. Bij het **zwaarste regime** worden voor een aantal soorten vrijstellingen en ontheffingen slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt. Dit zijn de zogenaamde 'tabel 3-soorten': soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I van de (genoemde) AMvB.
2. Bij soorten van het **lichtste regime** - betrekking hebbend op een aantal bij name genoemde (zeer algemene) soorten - geldt dat de gunstige staat van instandhouding door een aantal genoemde ingrepen nooit in gevaar zal komen. Dit zijn kortweg genoemd de 'tabel 1-soorten', of 'algemene soorten'. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.
3. Voor resterende soorten van het **middelste regime** moet de initiatiefnemer aantonen dat de gunstige staat van instandhouding door de genoemde ingrepen niet in gevaar komt. Het zijn de 'tabel 2-soorten', ofwel 'overige soorten'. Een ontheffing van LNV blijft nodig.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg Nbwet 1998) heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. In de wet zijn vier categorieën beschermde gebieden te onderscheiden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (synoniemen: "Vogel- en Habitatrichtlijngebieden" en "Speciale Beschermingszones") en de beschermde natuurmonumenten.

Per 1 oktober 2005 is uitvoering van de Nb-wet bij de provincies, sindsdien bevoegd gezag. Voor handelingen en projecten in én om de aangewezen gebieden moet bij de provincie vergunning worden aangevraagd. Voor de Natura 2000-gebieden wordt via een toetsingskader nagegaan wat de effecten van het desbetreffende project of handeling op het gebied zijn. Hierbij wordt mede getoetst aan de instandhoudingsdoelen van de gebieden en de op te stellen beheerplannen.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door Gedeputeerde Staten vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bijvoorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen,

waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door "externe werking" kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een zogenaamde "habitattoets" het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen verstoring van soorten optreedt.

- Negatieve effecten treden (mogelijk) wel op, maar deze zijn niet significant. Vergunning dan wel toestemming wordt verleend, mits de aantasting niet onaanvaardbaar is (zie boven).
- Er treden (mogelijk) wel significante effecten op. Dan volgt toetsing aan de zogeheten ADC-criteria:
 - geen geschikte *alternatieven*,
 - *dwingende redenen* van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard;
 - er is voorzien in exacte en tijdige *compensatie*.

Slechts als aan deze drie criteria is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning of goedkeuring verlenen.

Ecologische Hoofd Structuur

Onderdeel van Structuurschema Groene Ruimte is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingszones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) worden in provinciale streekplannen uitgewerkt; ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. In de Provincie Utrecht is de EHS door middel van Groene Contouren vastgelegd in het streekplan. De PEHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van de EHS geldt het "nee, tenzij"-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.

Rode Lijsten

Er zijn momenteel voor de meeste soortgroepen Landelijke Rode Lijsten vastgesteld, door een aantal provincies voorzien van aanvullende lijsten. Rode Lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij worden gebruikt om prioriteiten te kunnen bepalen bij het inzetten van maatregelen en middelen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen Rode Lijsten een belangrijke rol spelen. Negatieve effecten van een ingreep kunnen de gunstige staat van instandhouding van Rode Lijstsoorten relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Dit vraagt extra aandacht voor mitigerende en compenserende maatregelen. De Provincie Utrecht heeft naast de landelijke Rode Lijsten, voor de provinciaal bedreigde flora en fauna tevens Oranje Lijsten opgesteld (zie Provinciaal natuurcompensatiebeleid).

<i>Flora</i>	<i>Fauna (vertebraten)</i>	<i>Fauna (invertebraten)</i>
vaatplanten	zoogdieren	platwormen
mossen	vogels	landweekdieren
korstmossen	amfibieën	zoetwaterweekdieren
paddestoelen	reptielen	bijen
	vissen	dagvlinders
		haften
		kokerjuffers
		libellen
		sprinkhanen en krekels
		steenvliegen

figuur 3.
Landelijke Rode Lijsten

Bijlage 2. Beschikbaarheid gegevens Natuurloket

Toelichting:

- Het projectgebied ligt tegen de noordrand van kilometerhok x=175/y=441; zie figuur 1
- FF1 = soorten van lijst I (algemene soorten), FF23 = idem tabellen 2 en 3 (streng beschermde soorten), H/V = Habitat- of Vogelrichtlijn, RL = Rode Lijst

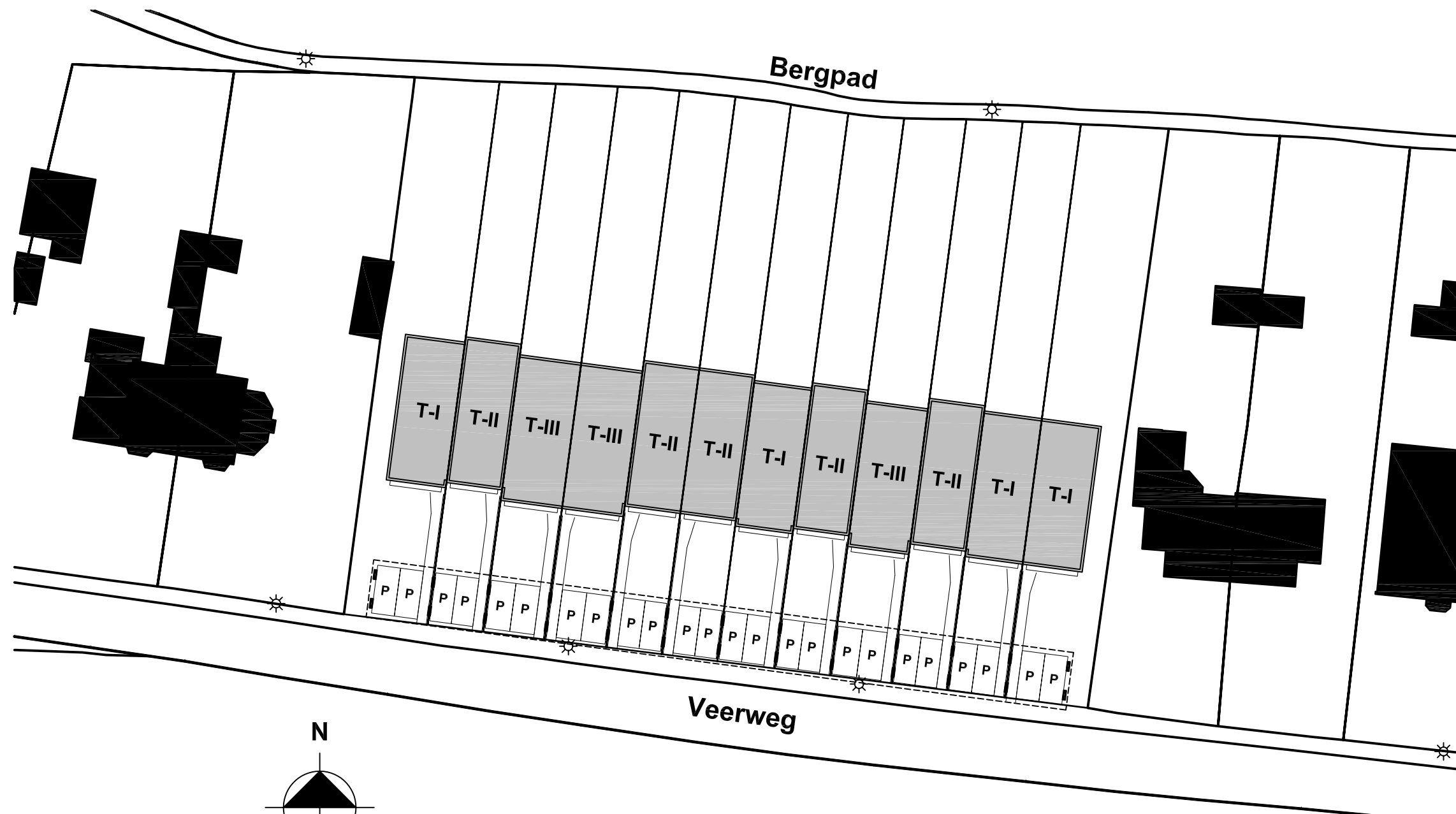
Soortgroep	Volledigheid	Actualiteit	FF1	FF23	H/V	RL
vaatplanten	goed	1991-2007	3	4		8
mossen	slecht	1997-2007				
korstmossen	slecht	1992-2007				
paddestoelen	slecht	1992-2007				5
zoogdieren	goed	1997-2007	5	1		
broedvogels	goed	1996-2007		105		27
watervogels	goed	96/97-06/07				
reptielen	goed	1992-2007		3	1	3
amfibieën	goed	1992-2007	4	2	2	2
vissen	goed	1992-2007		2	2	4
dagvlinders	goed	1998-2008				1
nachtvlinders	redelijk	1980-2008				
libellen	goed	1993-2007		1	1	3
sprinkhanen	goed	1993-2007				0
overige ongewervelden	slecht	1993-2007				2

Bijlage 3. Stedenbouwkundig plan

Hierna zijn een tweetal tekeningen opgenomen:

1. Kavelindeling
2. Gevelaanzicht

DIT IS EEN LEGE PAGINA

Gemeente Wageningen Sectie E - Nr. 4978 + 5148

Concept

ROELOFS & HAASE

Nijverdalseweg 149
Postbus 216
7460 AE RIJSSEN

t. 0548 - 53 73 73
f. 0548 - 54 01 11

e. info@roelofs-en-haase.nl
w. www.roelofs-en-haase.nl

Situatie

Veerweg Wageningen
Bouwaanvraag

Architect: Architectenburo Ottink

werknr: 636

getekend: JL
datum: 10-12-2008

schaal: 1/500
laatste datum: 10-12-2008

blad: S-01

GEWIJZIGD DD:

